

Shri Sangameshwar Education Society's
Sangameshwar College, Solapur [Autonomous]
(Affiliated to Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur)
Kannada Linguistic Minority Institute
NAAC Accredited with 'A' Grade (III Cycle CGPA 3.39)

Academic Council 4(4.4)
26th March, 2022

Faculty of Arts and Humanities

Department of Marathi

B. A. Part- II Semester- III & IV

OPTIONAL Marathi IDS-I & II

CBCS Semester Pattern Syllabus

(w.e.f. 2021-22, 2022-23, 2023-2024)

IDS-I & II – HISTORY OF SOCIAL REFORMS IN MAHARASHTRA

Structure of the Course

CBCS BA PART II SEMESTER III

OPTIONAL MARATHI IDS-I (2111323)

PAPER I – महाराष्ट्रातील समाजसुधारणेचा इतिहास, (HSRM) भाग १

(Theory 35 + Internal 15 = 50 Marks)

COURSE CREDIT:-3L + 1T/H=4 Marks:50

COURSE CONTACT HOUR :- 48 L+ 12T/H=60

SR.NO	MODULE	MODULE CREDIT	MODULE CONTACT HOURS
1.	एकोणिसाव्या शतकातील प्रारंभिक परिस्थिती	01	15
2.	ब्रिटिशकालीन सुधारणा	01	15
3	महात्मा जोतीराव फुले : जीवन व कार्य	01	15

4	आद्य सुधारक	01	15
	TOTAL	04	60

(Maximum 4 MODULEs)

Structure of the Course

CBCS BA PART II SEMESTER IV

IDS -II

OPTIONAL MARATHI **IDS-II (2111423)**

PAPER II –महाराष्ट्रातील समाजसुधारणेचा इतिहास,(HSRM) भाग २

(Theory 35 + Internal 15 = 50 Marks)

COURSE CREDIT:-3L + 1T/H=4Marks:50 COURSE CONTACT HOUR :- 48 L+ 12T/H=60

SR.N O	MODULE	MODUL E CREDIT	MODULE CONTACT HOURS
1.	राजषी शाह महाराज : जीवन आणि कार्य	01	15
2.	समाजसुधारक	01	15
3	डा. बाबासाहेब आबेडकर : जीवन आणि कार्य	01	15
4	स्त्रीसुधारक	01	15
	TOTAL	04	60

(Maximum 4 MODULEs)

CBCS BA PART II SEMESTER III

Academic Council 4(4.4)
26thMarch, 2022

OPTIONAL MARATHI **IDS-I (2111323)**

PAPER I – महाराष्ट्रातील समाजसुधारणेचा इतिहास,(HSRM)भाग १

(Theory 35 + Internal 15 = 50 Marks)

COURSE CREDIT:- 4 (3L + 1T)

COURSE CONTACT HOUR :- 48 L+ 12T/H=60

- उद्दिष्टे (Objective of the Course)
 1. एकोणिसाव्या शतकातील महाराष्ट्रातील देशकाल स्थितीची, समाजजीवनाची ओळख करून देणे.
 2. ब्रिटिशांच्या प्रशासनाचे स्वरूप व त्यांच्या सुधारणाविषयक धोरणांची ओळख होणे.

3. महाराष्ट्रातील आद्य समाजसुधारकांनी केलेल्या सुधारणावादी कार्याचे ज्ञान करून देणे.
4. राजकीय, सामाजिक, आर्थिक, धार्मिक क्षेत्रातील सुधारणांमधील शैक्षणिक आणि प्रबोधनाच्या चळवळींचे योगदान जाणून घेणे.
5. सुधारणावादी दृष्टिकोन विकसित करणे. इतिहास, सामाजिक शास्त्रे, भाषा व साहित्य आदी परस्परपूरक विषयांचे ज्ञान करून देणे.

• निष्पत्ती (Outcomes of the Course)

1. एकोणिसाव्या शतकातील सामाजिक स्थितीचा आणि चालीरीतींचा अभ्यास होईल.
2. ब्रिटिशांनी केलेल्या सुधारणांची आणि त्यांच्या प्रशासकीय धोरणांची ओळख होईल.
3. आधुनिक महाराष्ट्रातील आद्यसमाजसुधारकांच्या कार्याचे महत्त्व कळून येईल.
4. प्रबोधनाच्या चळवळींविषयीचे स्वरूप समजेल.
5. सुधारणावादी दृष्टिकोन रुजेल.
6. विविध विषयांच्या परस्परपूरक अभ्यासाचे महत्त्व कळेल.

MODULE CREDIT 01

NO. OF CONTACT HOURS- 15

Module No. 1 : Title - एकोणिसाव्या शतकाच्या प्रारंभीची परिस्थिती

- अ) राजकीय
- ब) सामाजिक
- क) धार्मिक
- ड) आर्थिक

MODULE CREDIT 01

NO. OF CONTACT HOURS- 15

Module No. 2 : Title - ब्रिटिशकालीन सुधारणा

- अ) प्रशासन
- ब) कायदा व न्यायव्यवस्था
- क) शिक्षण
- ड) मुद्रण

MODULE CREDIT 01

NO. OF CONTACT HOURS- 15

Module No. 3 : Title - महात्मा जोतीराव फुले : जीवन आणि कार्य

- अ) स्त्री शिक्षण

- ब) अस्पृश्यता निवारण
क) सत्यशोधक समाज
ड) वाङ्मयीन कार्य
-

MODULE CREDIT 01

NO. OF CONTACT HOURS- 15

Module No. 4 : Title - आद्य सुधारक

- अ) जगन्नाथ शंकर शेठ
ब) गोपाळ हरी देशमुख
क) न्यायमूर्ती महादेव गोविंद रानडे
ड) गोपाळ गणेश आगरकर
-

● संदर्भ ग्रंथ (Books For Reference)

1. भिडे, पाटील - महाराष्ट्रातील समाजसुधारणेचा इतिहास, फडके प्रकाशन, पुणे.
 2. निर्मलकुमार फडकुले - लोकहितवादी : काळ आणि कर्तृत्व, कॉन्टीनेन्टल प्रकाशन, पुणे.
 3. पी.बी.कुलकर्णी - नाना शंकरशेठ यांचे चरित्र: काळ आणि कामगिरी
 4. धनंजय कीर - महात्मा जोतीराव फुले
 5. भा.ल.भोळे - महात्मा जोतीबा फुले : वारसा आणि वसा, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद.
 6. हरी नरके व इतर - महात्मा फुले गौरवग्रंथ, महाराष्ट्र राज्य शिक्षण विभाग, मुंबई
 7. य.दि.फडके - विसाव्या शतकातील महाराष्ट्र
 8. गं.बा.सरदार - समाजक्रांतीचे जनक जोतीराव फुले,
 9. व्ही.बी. पाटील - महाराष्ट्रातील समाजसुधारणेचा इतिहास, परचुरे प्रकाशन, मुंबई
 10. आर.डी. गायकवाड - महाराष्ट्रातील समाजसुधारणेचा इतिहास, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे
-

CBCS BA PART II **SEMESTER IV**

Academic Council 4(4.4)

26th March, 2022

OPTIONAL MARATHI **IDS-II (2111423)**

PAPER II – महाराष्ट्रातील समाजसुधारणेचा इतिहास, (HSRM) भाग २

(Theory 35 + Internal 15 = 50 Marks)

COURSE CREDIT:- 4 (3L + 1T) MARKS:50 COURSE CONTACT HOUR :- 48 L+ 12T/H=60

• उद्दिष्टे (Objective of the Course)

1. विसाव्या शतकातील महाराष्ट्रातील देशकालस्थितीची, समाजजीवनाची ओळख करून देणे.
2. ब्रिटिशांच्या प्रशासनाचे स्वरूप व त्यांच्या सुधारणाविषयक धोरणांची ओळख होणे.
3. महाराष्ट्रातील आद्य समाजसुधारकांनी केलेल्या सुधारणावादी कार्याचे ज्ञान करून देणे.
4. राजकीय, सामाजिक, आर्थिक, धार्मिक क्षेत्रातील सुधारणांमधील शैक्षणिक आणि प्रबोधनाच्या चळवळींचे योगदान जाणून घेणे.
5. सुधारणावादी दृष्टिकोन विकसित करणे. इतिहास, सामाजिक शास्त्रे, भाषा व साहित्य आदी परस्परपूरक विषयांचे ज्ञान करून देणे.

• निष्पत्ती (Outcomes of the Course)

1. विसाव्या शतकातील सामाजिक स्थितीचा, चालीरीतींचा अभ्यास होईल.
2. ब्रिटिशांनी केलेल्या सुधारणांची आणि त्यांच्या प्रशासकीय धोरणांची ओळख होईल.
3. आधुनिक काळातील महाराष्ट्रातील आद्य समाजसुधारकांच्या कार्याचे महत्त्व कळून येईल.
4. प्रबोधनाच्या चळवळींविषयीचे स्वरूप समजेल.
5. सुधारणावादी दृष्टिकोन रुजेल.
6. विविध विषयांच्या परस्परपूरक अभ्यासाचे महत्त्व कळेल.

MODULE CREDIT 01

NO. OF CONTACT HOURS- 15

Module No. 1 : Title - राजर्षी शाहू महाराज : जीवन आणि कार्य

- अ) शैक्षणिक कार्य
- ब) सामाजिक कार्य
- क) राजकीय कार्य
- ड) आर्थिक कार्य

MODULE CREDIT 01

NO. OF CONTACT HOURS- 15

Module No. 2 : Title -समाजसुधारक

- अ) महर्षी विठ्ठल रामजी शिंदे
 - ब) कर्मवीर भाऊराव पाटील
 - क) कर्मवीर मामासाहेब जगदाळे
 - ड) कर्मयोगी अप्पासाहेब काडादी
-

MODULE CREDIT 01

NO. OF CONTACT HOURS- 15

Module No. 3 : Title -डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर : जीवन आणि कार्य

- अ) सामाजिक कार्य
 - ब) शिक्षणविषयक कार्य
 - क) राजकीय व वाङ्मयीन कार्य
 - ड) धार्मिक कार्य
-

MODULE CREDIT 01

NO. OF CONTACT HOURS- 15

Module No. 4 : Title - स्त्रीसुधारक

- अ) अहिल्याबाई होळकर
 - ब) सावित्रीबाई फुले
 - क) ताराबाई शिंदे
 - ब) पंडिता रमाबाई
-

● संदर्भ ग्रंथ (Books For Reference)

1. धनंजय कीर, राजर्षी शाहू महाराज
2. जयसिंगराव पवार, राजर्षी शाहू स्मारक ग्रंथ
3. विलास मोरे, वि.रा.शिंदे आणि सामाजिक चळवळी
4. भास्कर भोळे, वि.रा.शिंदे : आर्थिक, सांस्कृतिक विचार
5. गो.मा.पवार, महर्षी विठ्ठल रामजी शिंदे समग्र वाङ्मय
6. न.र. फाटक, महाराष्ट्रातील सहा थोर पुरुष
7. धनंजय कीर, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
8. दया पवार, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर गौरव ग्रंथ
9. य.दि.फडके, विसाव्या शतकातील महाराष्ट्र, खंड १ ते ४
10. भिडे, पाटील, महाराष्ट्रातील समाजसुधारणेचा इतिहास

11. विजया जहागीरदार,महाराष्ट्राचे शिल्पकार तेजस्विनी अहिल्याबाई होळकर
12. व.न.इंगळे,ज्ञानतपस्वी कर्मवीर डॉ. मामासाहेब जगदाळे
13. डॉ.निर्मलकुमार फडकुले आणि इतर (संपा.),यात्रिक (कर्मयोगी अप्पासाहेब काडादी गौरवग्रंथ) अप्पासाहेब काडादी गौरवग्रंथ समिती, सोलापूर, १९८५
14. डॉ.सुहास पुजारी,कर्तृत्वाचे देखणे जीवनशिल्प (कर्मयोगी अप्पासाहेब काडादी यांच्या जीवन व कार्याचा परिचय करून देणारा लेख) दै.संचार, सोलापूर, २७ फेब्रुवारी २०२१

**Chairman
BOS in Marathi**
